

LAKIALOITE 65/2005 vp

Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan tuloverolakia (1535/1992) muutettavaksi siten, että käyttöön otettaisiin etätyövähennys. Etätyön vuoksi toteutumatta jääneitä työmatkakustannuksia vastaava euromäärä voitaisiin vähentää tietyissä rajoissa etätyövähennyksenä tuloverotuksessa.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan työmatkakustannusten vähennyksen ylärajan nostamista 4 700 eurosta 5 700 euroon vuodessa kohonneiden polttoaine- ja muiden kustannusten vuoksi.

PERUSTELUT

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa luvataan osana aluepolitiikkaa edistää etätyön tekemistä sekä poistaa sen esteitä. Hallitusohjelmassa luvataan panostaa myös tietoyhteiskuntakehityksen edistämiseen. Tietoyhteiskuntaohjelman tavoitteen mukaisesti nopeat, alueellisesti kattavat ja käyttäjilleen kohtuuhintaiset tietoliikenneyhteydet ovat hallituksen lupauksen mukaan kaikkien kansalaisten käytettävissä vuoden 2005 loppuun mennessä.

Työministeriön työelämän toimintatapojen edistämistä koskeva kehittämisohjelma Tykes tutkii muuttuvan työelämän tarpeita. Julkista rahoitusta tietoyhteiskuntakehitykseen on lisätty.

On perusteltua tehostaa tietoyhteiskuntakehityksen ja siihen tehtyjen panostusten toteutumista käytännössä myös verotuksen keinoin. Tämä voi toteutua, kun lainsäädäntöön sisällytetään uutena kannustava etätyövähennys. Aloitteen mukaan se myönnettäisiin työntekijälle, joka te-

kee etätyötä kotona tai asuntonsa välittömässä läheisyydessä, esimerkiksi maaseutukylän etätyökeskuksessa. Se on työtä, josta työntekijä ja työnantaja ovat virallisesti sopineet ja joka tapahtuu työsuhteessa työnantajan johdon ja valvonnan alaisena. Käytännössä se voi tapahtua esimerkiksi niin, että työntekijä tekee etätyötä neljänä päivänä viikossa ja yhtenä työpäivänä työskentelee varsinaisella työpaikalla. Näin henkilökohtainen kontakti työyhteisöön säilyy, mutta pääosa työmatkoista säästyy.

Tietoyhteiskunnassa työtä tehdään yhä enemmän ja useilla aloilla tietoverkoissa, jotka eivät ole paikkaan tai aikaan sidottuja. Tätä yleisintä etätyötä laajempi käsite on e-työ, joka tarkoittaa etätyötä, jossa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa työn ja liiketoiminnan organisoinnissa. Etätyö on viime vuosina yleistynyt Suomessa. Työvoimasta etätyötä tekee satunnaisesti

20 %, säännöllisesti 10 % ja jatkuvasti 5 % (ECaTT, 1999, 2000).

Etätyön lisääminen on kokonaistaloudellisesti edullista ja ympäristöystävällistä, ja se edistää työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia. Etätyö vähentää työpaikkamatkoja, ruuhkia ja polttoaineen käyttöä. Kun työmatkat vähenevät merkittävästi, työntekijän henkiset ja fyysiset voimat säästyvät työhön ja vapaa-aikaan. Se lisää liikenneturvallisuutta. Työmatkoihin kuluvan ajan työntekijä voi käyttää perhe-elämän, itsensä kehittämisen tai harrastusten hyväksi. Lisäksi etätyö alentaa työ- ja sosiaalityötilojen käytöstä aiheutuvia kustannuksia. Työpisteiden vuorokäyttöä voidaan lisätä, mikä tuo säästöjä ja tehokkuutta tilojen ja laitteiden käytössä.

Etätyön tukeminen on myös merkittävä tapa lisätä maaseudun elinvoimaisuutta ja vahvistaa kuntien taloutta. Nykyinen voimakas maaltamuutto aiheuttaa mittavia kustannuksia, kun asuntoja jää tyhjiksi maaseudulla ja palvelut heikkenevät. Samanaikaisesti taajamiin joudutaan rakentamaan uusia asuntoja ja palveluja.

Maallemuuton esteenä on usein työmatkojen piteneminen ja matkakustannuksien lisääntyminen. Viimeaikainen polttonesteiden hintojen voimakas nousu on entisestään edistänyt kielteistä väestökehitystä maaseudulla. Pohjois-Karjalassa tehdyn tutkimuksen mukaan etätyö on varteenotettava vaihtoehto pitkää työmatkaa kulkeville. Tutkimuksen mukaan etätyötä on perusteltua lisätä ja sen asema virallistaa. (22.8.2003 Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos)

Etätyövähennys

Lakialoitteessa ehdotettu etätyövähennys on yksi keino lisätä etätyön tekemistä. Ehdotuksen mukaan etätyön vuoksi toteutumatta jääneet työ-

matkat asunnosta varsinaiseen työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina voitaisiin vähentää matkakustannuksiin verrattavina kustannuksina tuloverotuksessa. Etätyövähennyksen ja toteutuneiden työmatkakustannusten yhteenlaskettu enimmäismäärä, olisi sama kuin on lain mukainen työmatkakustannusten vähennysoikeuden enimmäismäärä ja omavastuu olisi samoin sama kuin työmatkakustannuksissa.

Siltä osin kuin etätyövähennys korvaa työmatkakuluvähennystä, se ei aiheuta veronsaajille verotulomenetyksiä. Muutoin etätyövähennyksen taloudelliset vaikutukset korvautuvat pääosin energia-, ympäristö- ja muina hyötyinä, työntekijöiden hyvinvoinnin ja työkyvyn paranimisena sekä työn ja perheen yhteensovittamisen helpottumisena.

Tarkemmat ohjeet ja määräykset etätyövähennyksen osalta antaisi tarvittaessa Verohallitus.

Työmatkavähennys

Lakialoitteessa ehdotetaan myös työmatkakustannusvähennyksen ylärajan nostamista 4 700 eurosta 5 700 euroon kohonneiden polttoaine- ja muiden kustannusten vuoksi. Polttonesteiden hinnat ovat nousseet keskimäärin kaksikymmentä prosenttia viimeisen vuoden aikana. Myös matkalippujen hinnat ovat nousseet. Korotusta arvioitaessa on otettava huomioon, että vähennyksen enimmäismäärä on jo lähtötasoltaan liian alhainen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 896/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 93 a § seuraavasti:

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 5 700 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 500 euroa (*omavastuuosuus*).

93 a §

Etätyövähennys

Ansiotulon hankkimisesta tekemällä etätyötä omassa asunnossa tai sen välittömässä läheisyy-

dessä varsinaisen työpaikan sijasta, myönnetään etätyövähennys. Etätyön vuoksi toteutumatta jääneet matkakustannukset asunnosta työpaikkaan ja takaisin voidaan vähentää 93 §:n 1 momentissa säädettyyn vähennysrajaan saakka siten, että omavastuuosuus sekä etätyö- ja matkakustannusvähennys yhteensä ovat enintään 93 §:n 1 momentissa säädettyjen rajojen mukaiset.

Jos 1 momentissa tarkoitettuna halvimpana kulkuneuvona pidetään muuta kuin julkista kulkuneuvoa, vähennys lasketaan siten kuin verohallitus vuosittain tarkemmin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Toimi Kankaanniemi /kd
Leena Rauhala /kd
Sari Essayah /kd

Timo Soini /ps
Seppo Lahtela /kesk